КОМПЛЕКСНАЯ РАБОТА ПА БЕЛАРУСКАЙ МОВЕ І ЛІТАРАТУРЫ

Студзень 2023 года

ДАВЕДКА ДЛЯ ЖУРЫ

11 клас
Варыянт 1

Заданне 1.

Слова	Прапушчаныя літары	Слова	Прапушчаныя літары
авіякампанія “Белав_ _”	**ія**	*рад_ _лагічны заказнік*	**ые**
пал_ _нталогія	**еа**	*Більб_ _*	**аа**
г_ _цынт	**ія**	*_ _нічнае мора*	**іа**
_ _рархічны	**іе**	*мас-мед_ _*	**ыя**
рад_ _канал	**ыё**	*стэр_ _тыпны*	**эа**
імпрэсар_ _	**ыа**	*аўд_ _запіс*	**ыя**

За кожны правільны адказ – 0,5 бала.

Заданне 2.

Словы	Магчымая фармулёўка значэння
павекі	Рухомыя складкі скуры, якія прыкрываюць вочы
сцягно	Частка нагі жывёлы або чалавека ад таза да калена
зрэнка	Кропка ў радужнай абалонцы, праз якую пранікае святло ўнутр вока
цягліцы	Тканкі жывога арганізма, здольныя скарачацца і забяспечваць функцыю руху частак цела
сківаца	Костка твару, у якой умацаваны зубы
патыліца	Задняя частка галавы

За кожнае прынцыпова правільную фармулёўку лексічнага значэння – 0,5 бала, за правільна прыведзены прыклад, які ілюструе гэтае значэнне – 0,5 бала.

Заданне 3.

Зыходная форма	Суфікс	Вытворная форма
белы	***-еньк-***	***беленькі***
белы	***-ават-***	***белаваты***
белы	***-ютк-***	***бялюткі***
белы	***-юсеньк-***	***бялюсенькі***
белы	***-яв-***	***бялявы***
белы	***-ёс- (-ес-)***	***бялёсы (бялесы)***

За кожную пару (падабраны суфікс і вытворную форму) – 1 бал.

Заданне 4.

А3 Б2 В3 Г3 Д1 Е3

За кожны правільны адказ – 1 бал.

Заданне 5.

№	Сцверджанне	+/–
1	Стыль тэксту:	
	гутарковы	–
	публіцыстычны	+
	навукова-папулярны	–
2	У слове ***Мікалаеўшчына***	
	13 літар 13 гукаў	–
	13 літар 12 гукаў	–
	13 літар 14 гукаў	+
3	У слове ***з’езд(а,у)***	
	правапіс канчатка залежыць ад значэння слова	+
	пішацца толькі канчатак ***-у***	–
	пішацца толькі канчатак ***-а***	–
4	Сінонімамі да слова ***нелегальны***	
	пішацца асобна	–
	пішацца разам	+
	пішацца праз дэфіс	–
5	У слове ***Санкт-Пецярбур(гу,ге,зе)***	
	пішацца ***гу***	+
	пішацца ***зе***	–
	пішацца ***ге***	–
6	Слова ***нелегальны*** мае значэнне:	
	Несвабодны, закрыты, з абмежаваным уваходам	–
	Не дазволены законам, падпольны	+
	Хуткі, з кароткім тэрмінам дзеяння	–

За кожны правільны адказ (станоўчы) – 1 бал.

Заданне 6.

Групы	Нумар трэцяга лішняга сказа	Тлумачэнне
I	3	У 1 і 2 сказах даданыя часткі звязаны з галоўнай пры дапамозе падпарадкавальных злучнікаў *калі* і *бо*, а ў 3 сказе – пры дапамозе злучальнага слова *як*.
II	2	У 1 і 3 сказах злучальнае слова выконвае сінтаксічную функцыю азначэння, а ў 2 сказе – дапаўнення.
III	3	У 1 і 2 сказах даданая акалічнасная ўмовы, а ў 3 – даданая азначальная.

За кожны правільны радок – 2 балы (1 бал за ўказанне нумара трэцяга лішняга сказа і 1 бал за тлумачэнне).

Заданне 7.

ПРЫКЛАДНЫ ВАРЫЯНТ ПЕРАКЛАДУ:

Сёння давялося ў адзіноце разбіраць Скрабіна. Гукі, як ледзяныя шарыкі, павольна падаюць у грудзі, у глыб цёмнага возера без дна. Упаўшы, калышуць вільгаць і тонуць *(патанаюць)*, а вільгаць прыліпае і адыходзіць, і там, у гарачай цемры, гулка, трывожна стукае *(ўдарае)* сэрца, нібы зараз, у гэта імгненне, павінна адбыцца штосьці *(нешта)* немагчымае. Даша апусціла рукі на калені і ўзняла *(падняла)* галаву. У мяккім святле аранжавага абажура глядзелі са сцен барвовыя *(барвяныя)*, успухлыя *(распухлыя)*, ашчэраныя *(выскаленыя, вышчараныя)*, з вытарашчанымі *(вытрашчанымі, вылупленымі)* вачыма твары, нібы *(быццам)* прывіды першароднага хаосу, якія прагна абляпілі ў першы дзень тварэння агароджу райскага саду.

За кожную памылку (любога тыпу) ад максімальнай колькасці балаў адымаецца 0,25 бала, але павінна атрымацца не менш за 0 (нуль) балаў.

Заданне 8.

Тэрмін	Прыкладнае азначэнне
Гіпербала	Моцнае перавелічэнне ўласцівасцей, якасцей ці памераў прадмета або з'явы з мэтай узмацнення выразнасці
Партрэт	Апісанне знешнасці персанажа, якое характарызуе яго як чалавека.
Проза	Слоўна-мастацкая творчасць, заснаваная на празаічнай мове.
Эпас	Род літаратуры, у якім выкарыстоўваецца апавядальны спосаб паказу жыцця ў яго сюжэтным развіцці. Вызначаецца шырынёй ахопу падзей, характараў, абставін, малюнкаў прыроды.

За кожны правільна вызначаны тэрмін – 0,5 бала, за кожнае прынцыпова правільнае (якое перадае сэнс паняцця) азначэнне – 1 бал. Калі тэрмін ўнесены няправільна (нават пры правільным яго азначэнні), то аднімаецца 0,5 бала. Агульная колькасць балаў за заданне – не менш за нуль.

Заданне 9.

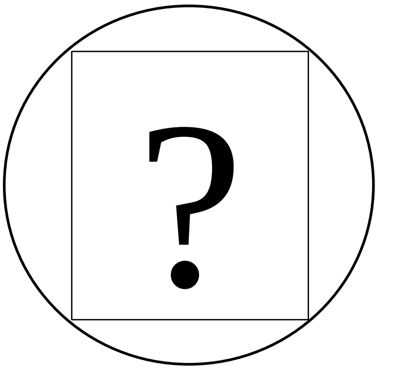

Гэта манета прысвечана юбілею **Максіма Танка (Яўгена Іванавіча Скурко)**	*Гэта манета прысвечана юбілею* **Вінцэнта Іванавіча Дуніна-Марцінкевіча**	
Праўдзівыя факты: **2, 7, 8, 9**	*Праўдзівыя факты:* **3, 5, 6**	*Іншыя факты:* **1, 4, 10**

За правільнае вызначэнне пісьменнікаў – па 0,5 бала. За кожнае правільнае суаднясенне факта – 0,5 бала.

Заданне 10.

Заданне можа быць ацэнена па трох крытэрыях: колькасць выкарыстаных слоў і словазлучэнняў (далей – словы), адпаведнасць прапанаванага тэксту дадзеным тлумачэнням, наяўнасць фактычных памылак.

Колькасць выкарыстаных слоў	
Колькасць балаў	*Крытэрыі*
2	*Выкарыстаны ўсе прапанаваныя словы*
1	*Выкарыстана не менш за 5 слоў*
0	*Выкарыстана менш за 5 слоў*

Адпаведнасць прапанаванага тэксту дадзеным тлумачэнням	
Колькасць балаў	*Крытэрыі*
2	*Прапанаваны тэкст поўнасцю адпавядае адрасату, вытрыманы навуковы (навукова-папулярны) стыль выкладу*
1	*Прапанаваны тэкст толькі часткова адпавядае заяўленаму адрасату, маюцца нязначныя парушэнні стылёвага характару*
0	*Прапанаваны тэкст поўнасцю не адпавядае заяўленаму адрасату, тэкст не адпавядае навуковаму (навукова-папулярнаму) стылю*

Наяўнасць фактычных памылак	
Колькасць балаў	*Крытэрыі*
2	*Фактычныя памылкі адсутнічаюць*
1	*У тэксце маецца не больш за 2 фактычныя памылкі*
0	*У тэксце маецца больш за 2 фактычныя памылкі*